

II

(Akty, których publikacja nie jest obowiązkowa)

EUROPEJSKI OBSZAR GOSPODARCZY

URZĄD NADZORU EFTA

DECYZJA URZĘDU NADZORU EFTA

nr 262/02/COL

z dnia 18 grudnia 2002 r.

zmieniająca po raz trzydziesty piąty Zasady proceduralne i merytoryczne w dziedzinie pomocy państwa poprzez wprowadzenie nowych wytycznych odnośnie do metody analizy pomocy państwa związanej z kosztami osieroconymi

URZĄD NADZORU EFTA,

UWZGLĘDNIAJĄC Porozumienie o Europejskim Obszarze Gospodarczym ⁽¹⁾, w szczególności jego art. 61 do 63,

UWZGLĘDNIAJĄC Porozumienie pomiędzy państwami EFTA w sprawie ustanowienia Urzędu Nadzoru i Trybunału Sprawiedliwości ⁽²⁾, w szczególności jego art. 24 i art. 1 Protokołu 3,

ZGODNIE Z art. 24 Porozumienia o Nadzorze i Trybunale, Urząd Nadzoru EFTA nadaje moc prawną postanowieniom Porozumienia EOG dotyczącym pomocy państwa,

ZGODNIE Z art. 5 ust. 2 lit. b) Porozumienia o Nadzorze i Trybunale Urząd Nadzoru EFTA wydaje zawiadomienia oraz wytyczne w kwestiach objętych Porozumieniem EOG, jeśli Porozumienie to lub Porozumienie o Nadzorze i Trybunale wyraźnie tak stanowi lub jeśli Urząd Nadzoru EFTA uznaje to za konieczne,

PRZYWOŁUJĄC Zasady proceduralne i merytoryczne w dziedzinie pomocy państwa ⁽³⁾ przyjęte przez Urząd Nadzoru EFTA ⁽⁴⁾ dnia 19 stycznia 1994 r.,

MAJĄC NA UWADZE, że dnia 26 lipca 2001 r. Komisja Europejska przyjęła komunikat określający zasady analizowania pomocy państwa związanej z kosztami osieroconymi w sektorze energetycznym ⁽⁵⁾,

MAJĄC NA UWADZE, że niniejszy komunikat ma również znaczenie dla Europejskiego Obszaru Gospodarczego,

MAJĄC NA UWADZE, że należy zagwarantować jednolite stosowanie zasad EOG w zakresie pomocy państwa na całym terenie Europejskiego Obszaru Gospodarczego,

MAJĄC NA UWADZE, że zgodnie z pkt II części „OGÓLNE” zamieszczonej na końcu załącznika XV do Porozumienia EOG, Urząd Nadzoru EFTA w celu zachowania równych warunków konkurencji przyjmie, po konsultacji z Komisją, akty prawne odpowiadające tym, które zostały przyjęte przez Komisję WE,

⁽¹⁾ Zwane dalej Porozumieniem EOG.

⁽²⁾ Zwane dalej Porozumieniem o Nadzorze i Trybunale.

⁽³⁾ Zwane dalej „wytycznymi w sprawie pomocy państwa”.

⁽⁴⁾ Opublikowane pierwotnie w Dz.U. L 231 z 3.9.1994, Suplement EOG nr 32.

⁽⁵⁾ Komunikat dostępny jest na stronie internetowej Komisji pod adresem:

http://europa.eu.int/comm/competition/state_aid/legislation/stranded_costs/en.pdf

PO KONSULTACJI z Komisją Europejską,

ODWOŁUJĄC SIĘ DO konsultacji, które Urząd Nadzoru EFTA odbył z państwami EFTA w przedmiotowej sprawie na wielostronnym spotkaniu dnia 19 października 2001 r.,

STANOWI, CO NASTĘPUJE:

1. Zmienia się wytyczne w sprawie pomocy państwa, dodając nowy rozdział 21: *Metoda analizy pomocy państwa związanej z kosztami osieroconymi*. Nowy rozdział stanowi załącznik I do niniejszej decyzji.
2. Państwa EFTA zostają poinformowane pismem zawierającym egzemplarz niniejszej decyzji wraz z załącznikiem I. Państwa EFTA muszą wyrazić swoją zgodę na zaproponowane odpowiednie środki (obowiązek sprawozdawczy zawarty w sekcji 21.4 pkt 5 lit. c)) zgodnie z załącznikiem I w ciągu 20 dni roboczych od daty doręczenia im pisma.
3. Komisja Europejska zostaje poinformowana, zgodnie z lit. d) Protokołu 27 do Porozumienia EOG, poprzez przekazanie jej egzemplarza niniejszej decyzji wraz z załącznikiem I.
4. Decyzja, w tym załącznik I, zostaje opublikowana w Sekcji EOG *Dziennika Urzędowego Wspólnot Europejskich* oraz w jego Suplemencie EOG po wyrażeniu przez państwa EFTA zgody na odpowiednie środki.
5. Decyzja w języku angielskim jest autentyczna.

Sporządzono w Brukseli, dnia 18 grudnia 2002 r.

W imieniu Urzędu Nadzoru EFTA

Einar M. BULL
Przewodniczący

Hannes HAFSTEIN
Członek Kolegium

ZAŁĄCZNIK

„21. METODA ANALIZY POMOCY PAŃSTWA ZWIĄZANEJ Z KOSZTAMI OSIEROCONYMI

21.1. WPROWADZENIE

- (1) Dyrektywa 96/92/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 19 grudnia 1996 r. dotycząca wspólnych zasad rynku wewnętrznego energii elektrycznej ⁽¹⁾ ¹ (zwana dalej »dyrektywą« lub »dyrektywą 96/92/WE«) określa zasady otwarcia europejskiego przemysłu elektroenergetycznego dla konkurencji.
- (2) Decyzją Wspólnego Komitetu EOG nr 168/1999 ⁽²⁾ wyżej wymienioną dyrektywę włączono do Porozumienia EOG.
- (3) Stopniowe przechodzenie na poziomie EOG z sytuacji konkurencji w dużej mierze ograniczonej do sytuacji rzeczywistej konkurencji winno odbywać się na warunkach ekonomicznych możliwych do zaakceptowania i uwzględniających szczególne cechy przemysłu elektroenergetycznego. Obawa ta w dużym stopniu znalazła odzwierciedlenie w samej treści dyrektywy.
- (4) Artykuł 24 dyrektywy pozwala państwom EFTA odroczyć na okres przejściowy stosowanie niektórych przepisów dyrektywy, umożliwiając im w ten sposób zmierzenie się z szeregiem nietypowych problemów. Mechanizmy pomocy państwa stworzone, aby na korzystnych warunkach pozwolić przedsiębiorstwom energetycznym na przystosowanie się do wdrożenia konkurencji, nie wchodzą w zakres odstępstw, o których mowa w art. 24.
- (5) Celem niniejszych wytycznych jest wyjaśnienie, w jaki sposób Urząd zamierza – w świetle dyrektywy 96/92/WE – stosować zasady Porozumienia EOG do tego rodzaju pomocy państwa. Niniejsze wytyczne nie naruszają zasad pomocy państwa wynikających z innych odpowiednich zasad ramowych, wytycznych i obwieszczeń. Urząd będzie nadal zatwierdzał zwłaszcza pomoc regionalną i pomoc na ochronę środowiska zgodnie z odpowiednimi wytycznymi. Podobnie pomoc, która nie może być zatwierdzona na mocy art. 61 Porozumienia EOG, będzie w danym wypadku rozpatrywana w świetle art. 59 ust. 2 Porozumienia EOG.

21.2. ŚRODKI PRZEJŚCIOWE I POMOC PAŃSTWA

- (1) Artykuł 24 dyrektywy 96/92/WE zmieniony art. 1 lit. i) decyzji Wspólnego Komitetu EOG nr 168/1999 z dnia 26 listopada 1999 r. stanowi, że Urząd ⁽³⁾ może zatwierdzać środki przejściowe stanowiące tymczasowe odstępstwo od dyrektywy:

»Państwa EFTA, w których zobowiązania lub gwarancje funkcjonowania, przyznane przed wejściem w życie decyzji Wspólnego Komitetu EOG nr 168/1999 z dnia 26 listopada 1999 r., mogą nie być uznawane ze względu na przepisy tej decyzji, mogą wnioskować o wprowadzenie systemu przejściowego na podstawie art. 24 ust. 1 i 2. Wnioski o ustanowienie okresu przejściowego muszą zostać złożone w Urzędzie Nadzoru EFTA nie później niż sześć miesięcy po wejściu w życie decyzji Wspólnego Komitetu EOG nr 168/1999 z dnia 26 listopada 1999 r.«.

- (2) Zgodnie z aktualnym stanem debaty Urząd uważa, że decyzją podjętą na mocy art. 24 ustanowić może system przejściowy jedynie w przypadkach, w których wcześniej uznał środki zgłoszone przez państwa członkowskie EFTA zgodnie z przytoczonym artykułem za niezgodne z przepisami dyrektywy zawartymi w rozdziale IV, V, VI i VII. Zgodnie z art. 24 dyrektywy wyłącznie Urząd posiada uprawnienia do zatwierdzania odstępstwa od wspomnianych przepisów.
- (3) Zatem system opłat wdrożony przez państwo EFTA w postaci funduszu w celu zrównoważenia kosztów zobowiązań lub gwarancji, które nie mogą być uznawane ze względu na przepisy decyzji nr 168/1999, nie stanowi środka, który może korzystać z decyzji Urzędu przyznającej system przejściowy na mocy art. 24 dyrektywy 96/92/WE. Środek taki nie wymaga bowiem odstępstwa od odpowiednich rozdziałów dyrektywy. Z drugiej strony, może on stanowić pomoc państwa wchodzącą w zakres art. 61 Porozumienia EOG i Protokołu 3 do Porozumienia pomiędzy państwami EFTA w sprawie ustanowienia Urzędu Nadzoru i Trybunału Sprawiedliwości.

⁽¹⁾ Dz.U. L 27 z 30.1.1997, str. 20.

⁽²⁾ Dz.U. L 61 z 1.3.2001 r., str. 23 oraz Suplement EOG nr 11 z 1.3.2001 r., str. 221.

⁽³⁾ Artykuł 3 decyzji nr 168/1999 stanowi: »Niniejsza decyzja wchodzi w życie dnia 27 listopada 1999 r., jeżeli do tego czasu Wspólny Komitet EOG otrzyma wszystkie zgłoszenia, o których mowa w art. 103 ust. 1 Porozumienia.«.

- (4) Zadaniem niniejszych wytycznych jest wyjaśnienie, w jaki sposób Urząd zamierza stosować zawarte w Porozumieniu EOG zasady dotyczące pomocy państwa w przypadku środków pomocy służących zrekomensowaniu kosztów zobowiązań lub gwarancji, których Urząd potencjalnie nie będzie mógł uznawać ze względu na decyzję 168/1999. Wytyczne nie mają w szczególności zastosowania do środków, które nie mogą zostać uznane za pomoc państwa w rozumieniu art. 61 ust. 1 Porozumienia EOG.

21.3. DEFINICJA KWALIFIKOWANYCH KOSZTÓW OSIEROCONYCH

- (1) Wspomniane zobowiązania lub gwarancje funkcjonowania określa się zwykle mianem »kosztów osieroconych«. W praktyce mogą one przybierać różną postać: długoterminowych umów kupna, inwestycji posiadających bezpośrednią lub pośrednią gwarancję zbytu, inwestycji wykraczających poza obszar normalnej działalności itd. Aby zobowiązania i gwarancje traktować jako kwalifikowane koszty osierocone, które mogą zostać uznane przez Urząd, muszą one spełniać niżej wymienione kryteria:
- (a) »Zobowiązania i gwarancje funkcjonowania« powodujące koszty osierocone muszą być opatrzone datą wcześniejszą niż dzień wejścia w życie decyzji nr 168/1999, tj. 27 listopada 1999 r.
 - (b) Istnienie i ważność wspomnianych zobowiązań lub gwarancji będą uzasadnione w świetle leżących u ich podstaw przepisów ustawowych i postanowień umownych oraz kontekstu prawodawczego, w jakim zostały poczynione.
 - (c) Zobowiązania lub gwarancje funkcjonowania muszą wiązać się z ryzykiem, że nie zostaną uznane ze względu na przepisy decyzji 96/92/WE. W celu kwalifikowania się do kosztów osieroconych zobowiązania i gwarancje muszą zatem stać się nieekonomiczne z uwagi na skutki dyrektywy oraz w istotny sposób wpływać na konkurencyjność przedsiębiorstw, których dotyczą. Winno to, między innymi, skłonić dane przedsiębiorstwo do dokonania zapisów księgowych (np. rezerw) obrazujących przewidywalny wpływ zobowiązania lub gwarancji.

Szczególnie w przypadkach, w których w wyniku przedmiotowego zobowiązania lub gwarancji rentowność przedsiębiorstwa przy braku pomocy lub środków tymczasowych może być zagrożona, zobowiązania i gwarancje uznaje się za spełniające wymogi określone w poprzednim ustępie.

Ocena wpływu takich zobowiązań lub gwarancji na konkurencyjność lub rentowność rozpatrywanych przedsiębiorstw nastąpi na poziomie skonsolidowanym. Aby zobowiązania lub gwarancje mogły stanowić koszty osierocone, musi istnieć możliwość ustanowienia związku przyczynowo-skutkowego pomiędzy wejściem w życie decyzji 168/1999 a trudnościami, jakie odnośne przedsiębiorstwa napotykają w związku z realizacją takich zobowiązań lub gwarancji. W celu ustanowienia wspomnianego związku przyczynowo-skutkowego Urząd uwzględni będzie spadek cen energii lub utratę udziałów w rynku, z którymi zmagają się odnośne przedsiębiorstwa. Zobowiązania lub gwarancje, które nie mogły zostać zrealizowane bez względu na wejście w życie decyzji 168/1999, nie stanowią kosztów osieroconych.

- (d) Wspomniane zobowiązania lub gwarancje muszą być nieodwołalne. Fakt posiadania przez przedsiębiorstwo możliwości wycofania takich zobowiązań lub gwarancji w wyniku dokonania płatności lub ich modyfikacji należy uwzględnić przy wyliczaniu kwalifikowanych kosztów osieroconych.
- (e) Zobowiązania lub gwarancje łączące przedsiębiorstwa należące do jednej i tej samej grupy z zasady kwalifikują się jako koszty osierocone.
- (f) Koszty osierocone są kosztami ekonomicznymi, które muszą odpowiadać kwotom faktycznie zainwestowanym, zapłaconym lub należnym z tytułu zobowiązań lub gwarancji, z których się wywodzą. Nie można zatem uznawać wyliczeń ryczałtowych, chyba że można wykazać, że odzwierciedlają one realia ekonomiczne.
- (g) Koszty osierocone nie mogą zawierać wpływów, zysków czy wartości dodanej związanych ze zobowiązaniami lub gwarancjami, z tytułu których powstały.
- (h) Koszty osierocone wycenia się w ujęciu netto po potrąceniu pomocy wypłaconej lub należnej z uwagi na stosowne aktywa. Szczególnie w sytuacjach, w których zobowiązanie lub gwarancja funkcjonowania odpowiada inwestycji będącej przedmiotem pomocy państwa, koszty osierocone wynikające ze zobowiązania lub gwarancji należy pomniejszyć o wartość pomocy.

- (i) Jeśli koszty osierocone wynikają ze zobowiązań lub gwarancji trudnych do uznania ze względu na decyzję 168/1999, wyliczenie kwalifikowanych kosztów osieroconych uwzględniać winno faktyczną zmianę w czasie warunków ekonomicznych i warunków konkurencji panujących zarówno na krajowym, jak i na wspólnym rynku energii elektrycznej. W szczególności tam, gdzie zobowiązania lub gwarancje mogłyby stanowić koszty osierocone z uwagi na przewidywalny spadek cen energii, wyliczenie kosztów osieroconych uwzględniać musi rzeczywisty spadek lub wzrost cen energii.
- (j) Kosztów zamortyzowanych przed transpozycją decyzji 168/1999 do prawa krajowego nie można uznać za koszty osierocone. Koszty osierocone mogą natomiast stanowić rezerwy lub amortyzacja składników aktywów zawarte w bilansie danego przedsiębiorstwa, których wyraźnym celem jest uwzględnienie przewidywalnych skutków decyzji.
- (k) Kwalifikowane koszty osierocone nie mogą przekraczać minimalnej kwoty niezbędnej przedsiębiorstwom, których to dotyczy, do dalszego uznawania lub zapewniania zgodności ze zobowiązaniami lub gwarancjami zakwestionowanymi decyzją 168/1999⁽¹⁾. W związku z tym wyliczenie ich będzie musiało uwzględniać najbardziej ekonomiczne rozwiązanie (w przypadku braku jakiegokolwiek pomocy) z punktu widzenia danego przedsiębiorstwa. Szczególnie w przypadkach, w których nie jest to sprzeczne z zasadami samych zobowiązań lub gwarancji, może to – między innymi – następować w drodze wypowiedzenia zobowiązań lub gwarancji powodujących powstanie kosztów osieroconych lub odstąpienia wszystkich aktywów powodujących powstanie kosztów osieroconych bądź ich części.
- (l) Koszty, jakie mogą powstać w niektórych przedsiębiorstwach poza terminem, o którym mowa w art. 26 dyrektywy (26 listopada 2006 r.), zasadniczo nie mogą stanowić kwalifikowanych kosztów osieroconych w rozumieniu niniejszej metody⁽²⁾. W razie konieczności Urząd może jednak w stosownym czasie uwzględnić takie zobowiązania lub gwarancje i w danym wypadku uznać je za kwalifikowane koszty osierocone w trakcie kolejnego etapu otwierania wspólnego rynku energii elektrycznej.
- (m) W przypadku państw EFTA otwierających swoje rynki szybciej niż wymaga tego decyzja Wspólnego Komitetu EOG nr 168/1999, Urząd wyrazić może zgodę na uznanie za kwalifikowane koszty osierocone w ramach niniejszej metody kosztów, jakie niektóre przedsiębiorstwa mogą ponosić po terminie, o którym mowa w art. 26 dyrektywy, jeśli koszty takie wynikają ze zobowiązań lub gwarancji spełniających kryteria określone w sekcji 21.3 pkt l) lit. a) powyżej i nie wykraczają poza dzień 31 grudnia 2010 r.

21.4. KOSZTY OSIEROCONE A POMOC PAŃSTWA

- (1) Ogólna zasada zawarta w art. 61 ust. 1 Porozumienia EOG stanowi o zakazie pomocy państwa. Ustpy 2 i 3 przytoczonego artykułu przewidują jednak odstępstwa od tej zasady. Ponadto, zgodnie z art. 59 ust. 2 Porozumienia EOG, »przedsiębiorstwa zobowiązane do zarządzania usługami świadczonymi w ogólnym interesie gospodarczym lub mające charakter monopolu skarbowego« podlegają zasadom Porozumienia EOG, zwłaszcza zasadom konkurencji, w zakresie, w jakim ich stosowanie nie stanowi prawnej lub faktycznej przeszkody w wykonywaniu poszczególnych zadań im powierzonych. Rozwój handlu nie może być naruszony w zakresie pozostającym w sprzeczności z interesami Umawiających się Stron.
- (2) Pomoc państwa odpowiadająca kwalifikowanym kosztom osieroconym zdefiniowanym w niniejszych wytycznych ma za zadanie ułatwić przedsiębiorstwom energetycznym przestawienie się na działanie w warunkach konkurencyjnego rynku energii elektrycznej. Urząd może pozytywnie ocenić taką pomoc w zakresie, w jakim zakłócenie konkurencji zrównoważone jest wkładem pomocy na rzecz osiągnięcia wspólnego celu niedającego się osiągnąć przy pomocy mechanizmów rynkowych. Zakłócenie konkurencji wynikające z pomocy udzielonej na ułatwienie przedsiębiorstwom energetycznym przejścia z rynku w dużym stopniu zamkniętego do rynku częściowo zliberalizowanego nie może być sprzeczne ze wspólnym interesem, jeśli jego czas i oddziaływanie są ograniczone, jako że liberalizacja rynku energii elektrycznej leży w ogólnym interesie rynku EOG i uzupełnia działania na rzecz ustanowienia rynku wewnętrznego. Urząd uważa również, że pomoc przyznana na koszty osierocone pozwala przedsiębiorstwom energetycznym zmniejszyć ryzyko związane ze zobowiązaniami bądź inwestycjami poczynionymi przez nie w przeszłości, a tym samym może zachęcić je do utrzymania inwestycji w perspektywie długookresowej. Wreszcie, w przypadku braku rekompensaty kosztów osieroconych większe byłoby ryzyko, że dane przedsiębiorstwa mogłyby przenieść całość kosztów z tytułu zobowiązań lub gwarancji o charakterze nieekonomicznym na powiązanych z nimi klientów.

⁽¹⁾ W przypadku długoterminowych umów kupna lub sprzedaży koszty osierocone wyliczane będą zatem poprzez porównanie z warunkami, w jakich przedsiębiorstwa mogłyby zbywać lub nabywać przedmiotowy produkt na zliberalizowanym rynku, przy czym pozostałe warunki byłyby jednakowe.

⁽²⁾ Należy rozumieć, że inwestycje, które w wyniku liberalizacji rynku wewnętrznego energii elektrycznej nie podlegają zwrotowi lub nie są rentowne, mogą stanowić koszty osierocone w rozumieniu niniejszej metody także w przypadkach, w których zasadniczo wykraczają poza rok 2006. Ponadto zobowiązania lub gwarancje, które bezwzględnie wymagają dalszego uznawania po dniu 26 listopada 2006 r., gdyż w przeciwnym razie mogłyby powstać poważne zagrożenia w zakresie ochrony środowiska, bezpieczeństwa publicznego, ochrony socjalnej pracowników lub bezpieczeństwa sieci elektrycznej, mogą – należycie uzasadnione – stanowić kwalifikowane koszty osierocone w rozumieniu niniejszej metody.

- (3) Pomoc na zrekompensowanie kosztów osieroconych w przemyśle elektroenergetycznym może być w stosunku do innych zliberalizowanych sektorów usprawiedliwiona ponadto faktem, że liberalizacji rynku energii elektrycznej nie towarzyszył ani szybszy postęp technologiczny ani zwiększony popyt, oraz faktem, że w interesie ochrony środowiska, bezpieczeństwa dostaw i prawidłowego funkcjonowania gospodarki w państwach EOG trudno sobie wyobrazić czekanie z przyznaniem pomocy państwa do czasu napotkania trudności przez przedsiębiorstwa energetyczne.
- (4) W tym kontekście Urząd uważa, że pomoc mająca na celu zrównoważenie kosztów osieroconych kwalifikuje się do odstępstwa na mocy art. 61 ust. 3 lit. c) Porozumienia EOG, jeśli ułatwia rozwój niektórych działań gospodarczych, nie zmieniając jednak warunków wymiany handlowej w zakresie sprzecznym ze wspólnym interesem.
- (5) Bez uszczerbku dla szczegółowych postanowień wynikających z wytycznych Urzędu w sprawie stosowania przepisów EOG dotyczących pomocy państwa, w tym także wytycznych dotyczących pomocy państwa na rzecz ochrony środowiska naturalnego ⁽¹⁾, za zgodną z art. 61 ust. 3 lit. c) Porozumienia EOG Urząd może zasadniczo uznać pomoc przeznaczoną na zrównoważenie kwalifikowanych kosztów osieroconych, która spełnia niżej wymienione kryteria.
- (a) Pomoc musi służyć zrównoważeniu wyraźnie określonych i wyodrębnionych kosztów osieroconych. W żadnym wypadku nie może ona przekraczać kwoty kwalifikowanych kosztów osieroconych.
- (b) Ustalenia dotyczące wypłaty pomocy muszą pozwalać na uwzględnienie rozwoju wydarzeń w zakresie konkurencji w przyszłości. Rozwój taki ocenić można przede wszystkim na podstawie wymiernych czynników (ceny, udział w rynku, inne odpowiednie czynniki wskazane przez państwo EFTA). Z uwagi na fakt, że zmiany warunków konkurencji mają bezpośredni wpływ na kwotę kwalifikowanych kosztów osieroconych, wysokość wypłaconej pomocy będzie z konieczności uzależniona od rozwoju rzeczywistej konkurencji, a wyliczenie pomocy wypłaconej w czasie uwzględniać musi zmiany w zakresie odpowiednich czynników celem oceny osiągniętego stopnia konkurencji.
- (c) Państwo EFTA musi zobowiązać się do wysyłania Urzędowi rocznych sprawozdań opisujących zwłaszcza sytuację w zakresie konkurencji na rynku energii elektrycznej tego państwa, wskazując między innymi zmiany zaobserwowane w ramach odpowiednich wymiernych czynników. Sprawozdania roczne zawierać będą szczegółowe informacje na temat sposobu wyliczenia kosztów osieroconych uwzględnianych w danym roku oraz wysokości wypłaconej pomocy.
- (d) Degresywny charakter pomocy mającej na celu zrównoważenie kosztów osieroconych traktowany będzie przez Urząd przychylnie w toku przeprowadzania oceny; pomoże on danym przedsiębiorstwom przyspieszyć przygotowania do prowadzenia działalności na zliberalizowanym rynku energii elektrycznej.
- (e) Maksymalna wysokość pomocy, jaką można wypłacić przedsiębiorstwu w celu zrównoważenia kosztów osieroconych, musi być z góry określona. Winna ona uwzględniać wzrost wydajności przedsiębiorstwa.

Podobnie z góry dokonać należy szczegółowych uzgodnień dotyczących obliczania i finansowania pomocy służącej zrównoważeniu kosztów osieroconych i maksymalnego okresu, na jaki można ją przyznać. Zgłoszenie pomocy zawierać winno w szczególności informacje, w jaki sposób wyliczenie kosztów osieroconych uwzględniać będzie zmiany czynników, o których mowa w lit. b).

- (f) Aby uniknąć kumulacji pomocy, państwo EFTA podejmie z wyprzedzeniem działania, których celem będzie niewypłacanie pomocy na ratowanie i restrukturyzację przedsiębiorstwom korzystającym z pomocy z tytułu kosztów osieroconych. Urząd jest zdania, że wypłata rekompensaty za koszty osierocone związana z inwestycją w aktywa niezapewniające długookresowej rentowności nie ułatwia przemysłowi elektroenergetycznemu przedstawienia się na warunki zliberalizowanego rynku, nie może zatem kwalifikować się do odstępstwa, o którym mowa w art. 61 ust. 3 lit c) Porozumienia EOG.
- (6) Urząd zgłasza jednak bardzo poważne zastrzeżenia w odniesieniu do pomocy mającej na celu zrównoważenie kosztów osieroconych, która nie spełnia wyżej wymienionych kryteriów lub która może z dużym prawdopodobieństwem doprowadzić do zakłóceń konkurencji sprzecznych ze wspólnym interesem z następujących powodów:
- (a) Pomoc nie jest powiązana z kwalifikowanymi kosztami osieroconymi odpowiadającymi przytoczonej wyżej definicji, ani z jednoznacznie określonymi kosztami osieroconymi o indywidualnym charakterze, albo też przekracza kwotę kwalifikowanych kosztów osieroconych.

⁽¹⁾ Dz.U. L 237 z 6.9.2001, str. 16.

- (b) Pomoc ma zabezpieczyć w całości lub w części wpływy uzyskane przed wejściem w życie decyzji 168/1999, nieuwzględniając jednak rygorystycznie kwalifikowanych kosztów osieroconych, które mogą wynikać z wprowadzenia konkurencji.
- (c) Nie istnieje możliwość takiego dostosowania kwoty pomocy, aby należycie uwzględnić różnice pomiędzy założeniami ekonomicznymi i rynkowymi przyjętymi pierwotnie podczas szacowania kosztów osieroconych a ich rzeczywistą zmianą w czasie.

21.5. METODA FINANSOWANIA POMOCY MAJĄCEJ NA CELU ZRÓWNOWAŻENIE KOSZTÓW OSIEROCONYCH

- (1) Państwa EFTA posiadają swobodę wyboru takich metod finansowania pomocy mającej na celu zrównoważenie kosztów osieroconych, które uważają za najwłaściwsze. W ramach zatwierdzania przedmiotowej pomocy Urząd sprawdza, czy uzgodnienia dotyczące finansowania nie powodują skutków sprzecznych z celami dyrektywy 96/92/WE lub interesami Umawiających się Stron. Interesy Umawiających się Stron uwzględniają, między innymi, ochronę konsumentów, swobodny przepływ towarów i usług oraz konkurencję.
- (2) Uzgodnienia dotyczące finansowania nie mogą uniemożliwiać przedsiębiorstwom trzecim lub nowym podmiotom gospodarczym wejścia na określony rynek krajowy lub regionalny. Pomoc mająca na celu zrównoważenie kosztów osieroconych nie może być zwłaszcza finansowana z opłat za przesył energii elektrycznej pomiędzy państwami EOG oraz z opłat z tytułu odległości pomiędzy producentem a konsumentem.
- (3) Urząd zapewni także, aby wynikiem uzgodnień dotyczących finansowania pomocy mającej na celu zrównoważenie kosztów osieroconych było równe traktowanie konsumentów kwalifikujących się i niekwalifikujących się do pomocy. W tym celu w sprawozdaniach rocznych, o których mowa w pkt c) sekcji 21.4, w zakresie źródeł finansowania przeznaczonego na zrównoważenie kosztów osieroconych wprowadzi się podział na konsumentów kwalifikujących się i niekwalifikujących się do pomocy. Wyraźnie wskazać należy sytuacje, w których konsumenci niekwalifikujący się do pomocy uczestniczą w finansowaniu kosztów osieroconych bezpośrednio poprzez taryfy zakupu energii elektrycznej. Składka nałożona na każdą z tych grup (klientów kwalifikujących się lub niekwalifikujących się do pomocy) nie może przekraczać części kosztów osieroconych podlegających zrównoważeniu, która odpowiada udziałowi tych konsumentów w rynku.
- (4) W przypadku gromadzenia przez prywatne przedsiębiorstwa funduszy w celu finansowania mechanizmów pomocy służących zrównoważeniu kosztów osieroconych, istnieje konieczność wyraźnego rozdzielenia zarządzania tymi funduszami od zarządzania zwykłymi zasobami przedsiębiorstwa. Inwestycje takie nie mogą stwarzać korzyści dla przedsiębiorstw nimi zarządzających.

21.6. POZOSTAŁE CZYNNIKI OCENY

- (1) Badając pomoc państwa mającą na celu zrównoważenie kosztów osieroconych, Urząd uwzględnia zwłaszcza wielkość sieci i poziomu połączenia danej sieci, a także strukturę przemysłu elektroenergetycznego. W przypadku pomocy dla niewielkich sieci o niskim poziomie połączenia z pozostałymi sieciami EOG, prawdopodobieństwo spowodowania istotnych zakłóceń konkurencji będzie mniejsze.
- (2) Metoda analizy kosztów osieroconych nie narusza stosowania, w regionach objętych art. 61 ust. 3 lit. a) Porozumienia EOG, wytycznych w sprawie krajowej pomocy regionalnej ⁽¹⁾. Zgodnie z art. 59 ust. 2 Porozumienia EOG w przypadkach, w których stosowanie zasad w sprawie pomocy państwa w odniesieniu do kosztów osieroconych stanowi prawną lub faktyczną przeszkodę w wykonywaniu przez przedsiębiorstwa zobowiązane do zarządzania usługami świadczonymi w ogólnym interesie gospodarczym lub mające charakter monopolu skarbowego powierzonych im szczególnych zadań, można odstąpić od tych zasad, jeśli rozwój handlu nie jest naruszony w zakresie pozostającym w sprzeczności z interesami Umawiających się Stron.
- (3) Zasady określone w niniejszej metodzie analizy pomocy państwa mającej na celu zrównoważenie kosztów osieroconych wynikających z decyzji 168/1999 mają zastosowanie niezależnie od tego, czy rozpatrywane przedsiębiorstwo stanowi własność państwową czy prywatną.”

⁽¹⁾ Dz.U. L 111 z 29.4.1999 oraz Suplement EOG nr 18. W tym kontekście zob. rozdział 25 wytycznych w sprawie pomocy państwa.